

ВСТУП

Бібліотека традиційно вважається одним із джерел формування інформаційної культури та інформаційної компетентності поряд з такими соціальними інститутами, як сім'я, освіта, наука та ін.

Від початку існування бібліотек і дотепер майже всі їхні компоненти обслуговування зазнавали суттєвих змін і пройшли серйозний еволюційний шлях.

Сучасний етап розвитку наукових бібліотек характеризується зміною основних пріоритетів їхньої діяльності. До традиційних завдань збереження і примноження книжкових зібрань додаються функції інформаційних центрів з потужними базами даних, що забезпечують використання світових інформаційних мереж та баз даних. Змінюються внутрішньобібліотечні технології та форми обслуговування користувачів бібліотеки, що, своєю чергою, вимагає дедалі глибших професійно-інформаційних знань та вмінь працівників.

Узагальнення досвіду обслуговування користувачів показує закономірність переходу від бібліотечно-бібліографічного обслуговування до бібліотечно-інформаційного сервісу.

Умови праці сучасних випускників вищих навчальних закладів вимагають орієнтуватися у величезному інформаційному потоці та здатності швидко та ефективно знаходити саме необхідну інформацію, що потребує вміння застосовувати нові інформаційні технології для пошуку потрібних даних. Для того, щоб випускник вищого навчального закладу (ВНЗ) отримав роботу, передусім він повинен бути ефективним брокером інформації. Тому важливою компонентою у системі освіти є саме інформаційна компетентність для формування особистості, здатної грамотно орієнтуватися в умовах постійного багаторазового приросту інформації, та вміння застосовувати її для безперервної самоосвіти та вирішення завдань, що виникають.

Готуючи своїх користувачів до життя в інформаційному суспільстві, університет та бібліотека формують у них не тільки навички роботи з різноманітною інформацією, але і здатність вико-

ристовувати сучасні інформаційні технології для опрацювання цієї інформації. Роль бібліотек в освітньому процесі визначена великими інформаційними можливостями (фонди, електронні ресурси, довідково-бібліографічний апарат), що також сприяє формуванню інформаційної компетентності користувачів.

Одним з основних напрямків розвитку сучасних наукових бібліотек є збільшення частки електронного контенту в загальному обсязі бібліотечно-інформаційних ресурсів, що надаються читачам. У результаті зростає частка електронних ресурсів у фондах бібліотек ВНЗ і наукових установах, з'являється можливість знайти необхідну літературу з мінімальними затратами ресурсів і часу.

Грамотно спланований та організований у часі процес інформатизації бібліотеки дасть змогу керівництву забезпечити перехід бібліотеки на якісно новий рівень обслуговування своїх користувачів. Звісно, цей процес внесе суттєві корективи в управління самою бібліотекою – з'являться нові форми обслуговування, комплектування, зміняться статистичні звіти і т. ін.

Незважаючи на всі проблеми, інформатизація бібліотек в Україні розвивається – закупляються та ефективно використовуються автоматизовані бібліотечні інформаційні системи (АБІС), розробляються нові сервіси, наявні сервіси переорієнтовуються на веб.

У посібнику розглянуто основні об'єкти та процеси електронних послуг у бібліотечній справі, нові електронні сервіси, які вже функціонують чи можуть бути впроваджені.